

Veiledning om elektriske tilkoplinger som du kan gjøre selv

Du har lov til å foreta enkelte elektriske tilkoplinger på eget utstyr. Men det må skje på en sikkerhetsmessig forsvarlig måte og i samsvar med informasjonen i denne brosjyren.

Dette har du lov til å gjøre:

Siden 1930-årene har myndighetene fastsatt krav til de fagfolk som skal arbeide med elektriske installasjoner. Hensikten er at installasjonene skal utføres faglig og sikkert, slik at risikoen for ulykker og branner blir minst mulig. Dette er blitt særlig viktig med den store bruken av elektriske apparater vi har fått i hjemmene.

I dag kan vi få kjøpt en god del elektrisk installasjonsmateriell som brytere, stikkontakter, støpsler, ledninger m.m. Mange monterer dette i sine hjem, selv om en god del av dette arbeidet ikke er lovlig å utføre for ikke-faglærte. Slikt montasjearbeid kan føre til fare for liv og eiendom.

I denne brosjyren gir vi veiledning om hva du selv har lov til å gjøre på eget utstyr, og hvordan du skal utføre dette arbeidet på en riktig måte slik at ulykker og branner unngås.

Dette kan du gjøre selv:

A Tilkopling/skifting av topolete støpsler til og med 25 A (ampère), med og uten jording.

B Tilkopling/skifting av topolete skjøtekontakter og apparatkontakter til og med 16 A (ampère), med og uten jording.

C Tilkopling og reparasjon av bordlamper, lampetter o.l. med bevegelige ledninger herunder også ledningsbrytere.

D Tilkopling og skifting av belysningsutstyr opphengt i takkrok e.l., og som normalt ikke betraktes som en del av den faste installasjonen, tilkoplede med kronklemme eller med støpsel/stikkontakt. Dessuten skifting av andre belysningsarmaturer i tørre rom med isolerende gulvdekke.

E Montering og skifting av varmeovner som leveres med bevegelig ledning og støpsel.

F Skifting av deksel for brytere, stikkontakter og koplingsbokser.

Husk at alt annet elektrisk installasjons- og reparasjonsarbeid skal utføres av fagfolk. Henvend deg til elektroinstallatøren og be om faglig hjelp. Dette er nødvendig for å sikre deg, din familie og ditt hjem mot ulykker og branner. Overtrødelse av forskrifter kan medføre straffeansvar. Du kan også risikere å få mindre utbetalt i forsikring ved ulykker eller branner dersom det blir påvist brudd på forskriftene.

Bruk el-vett - det gjelder din sikkerhet!

Gå aldri fra utstyr som skal brukes under tilsyn - uten å slå av strømmen.

Ikke dekk til varmeovner. Få gardiner, møbler o.l. vekk fra ovnene. Rengjør elektriske apparater og utstyr regelmessig.

Unngå overdreven bruk av flyttbare stikkontakter, skjøteledninger og andre provisoriske løsninger.

Legg ikke løse ledninger gjennom døråpninger eller slik at de kan bli skadet. Er det for få stikkontakter, så ta kontakt med elektroinstallatør.

Kjenn på sikringer, koplingsbokser, stikkontakter, støpsler og brytere. Er de unormalt varme eller brunsvide, kan det tyde på overbelastning eller kontaktsvikt. Ta kontakt med elektroinstallatør snarest.

Ta årlig kontroll av den elektriske installasjonen og sørg for å få rettet eventuelle feil, da disse kan innebære brann- og berøringsfare. Be om sjekklister fra det lokale elektrisitetstilsyn/det lokale everk.

Husk at det er eieren/brukeren som er ansvarlig for vedlikehold av elektriske installasjoner og utstyr, og at det benyttes kvalifisert personell til alle installasjons- og reparasjonsarbeider.

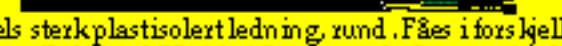
Aktuelle ledningstyper:

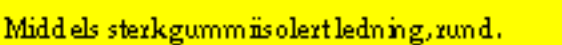
PL Lett plastisoleret ledning (lampettledning), oval. Fåes i forskjellige farger. Toleder 0,75 mm² uten jordleder. **Bruksområde:** For bordlamper, lampetter o.l. For lysarmaturer med vekt opptil 1,2 kilo som henger i ledningen. Ikke for håndlamper eller skjøteledninger.

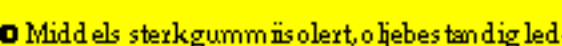
PM Middels sterk plastisoleret ledning, oval. Fåes i forskjellige farger. Toleder 0,75 og 1,0 mm² uten jordleder. **Bruksområde:** 0,75 mm² som for PL, 1,0 mm² for skjøteledninger og for lysarmaturer med vekt opptil 3 kilo som henger i ledningen. Ikke for håndlampe.

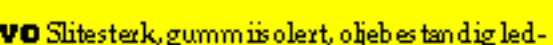
PLH Lett plastisoleret ledning (lampettledning), rund. Fåes i forskjellige farger. Toleder 0,75 mm² med eller uten jordleder. **Bruksområde:** Som for PL.

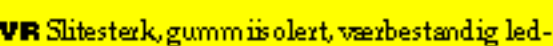
PMH Middels sterk plastisoleret ledning, rund. Fåes i forskjellige farger. Toleder 0,75, 1,0, 1,5 mm² med eller uten jordleder. **Bruksområde:** 0,75 mm² for lysarmaturer med vekt opptil 2 kg som henger i ledningen. Ellers som for PL, 1,0 mm² for skjøteledninger og hengende lysarmaturer opptil 3 kg, 1,5 mm² for skjøteledninger og hengende lysarmaturer opptil 4,5 kg.

NMH Middels sterk gummiisoleret ledning, rund. Vanligvis sort eller grå. Toleder 0,75, 1,0, 1,5 mm² med eller uten jordleder. **Bruksområde:** 0,75 mm² som for PL, 1,0 og 1,5 mm² som for PMH.

NMHIO Middels sterk gummiisoleret, oljebesatt ledning, vanligvis sort. For øvrig som NMH. **Bruksområde:** Som for NMH. Dessuten utendørs og for håndlamper.

NMHIVR Slitesterk, gummiisoleret, oljebesatt ledning, vanligvis sort. For øvrig som NMH. **Bruksområde:** Som for NMHIO.

NMHIVR Slitesterk, gummiisoleret, værbestandig ledning, vanligvis sort. For øvrig som NMH. **Bruksområde:** Som for NMHIO.

NMHIVR Slitesterk, gummiisoleret, værbestandig ledning, vanligvis sort. For øvrig som NMH. **Bruksområde:** Som for NMHIO.

**Les veiledningen på
den andre siden nøye
før du begynner!**

Energiforsynings
Fellesorganisasjon
EnFO

MONTERINGSVEILEDNING

Ta vare på – heng opp på vegg i hobbyrom osv.

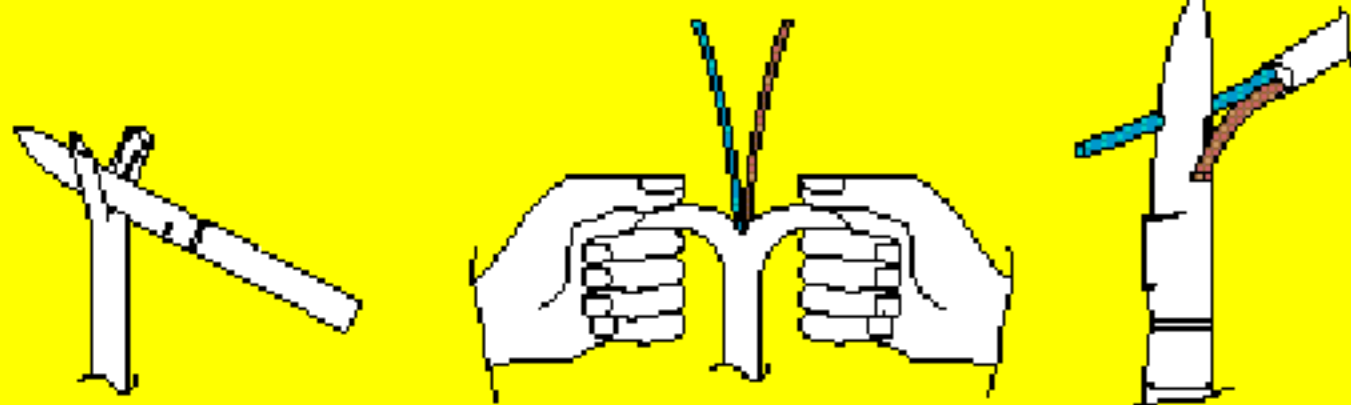
HUSK Trekk alltid støpselet ut av stikkkontakten før du begynner. Du plikter å bruke kvalifisert personell til alle installasjons- og reparasjonsarbeider. La derfor en autorisert elektroinstallatør utføre alle arbeidene som ikke er beskrevet her.

Slik gjøres ledningen klar for tilkopling

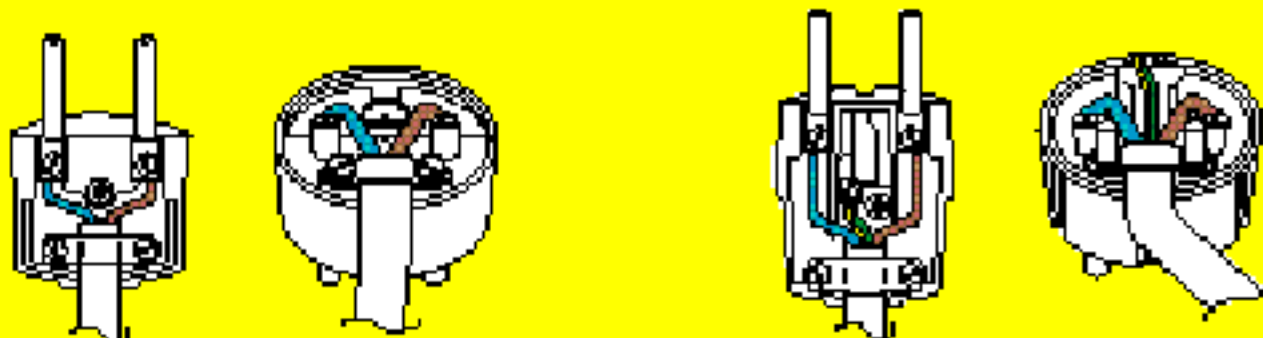
1 Sljær et snitt på et par centimeter som vist på tegningen. Vær forsiktig så du ikke skader lederisolasjonen.

2 Flek opp en passende lengde av den ytre kappen, og klipp bort de to halvdelene av kappen. Ledernes lengde tilpasses. Husk at den ytre kappen skal rekke litt innen for strekkavlastningen.

3 Sljær forsiktig et snitt gjennom lederisolasjonen – uten å skade kobberlederne – og trekkisolasjonen av. Tvinn kobbertådene i hver leder godt sammen. Lederendene skal ikke tinnloddnes.

Tilkopling av topolet 16 A støpsel med og uten jord

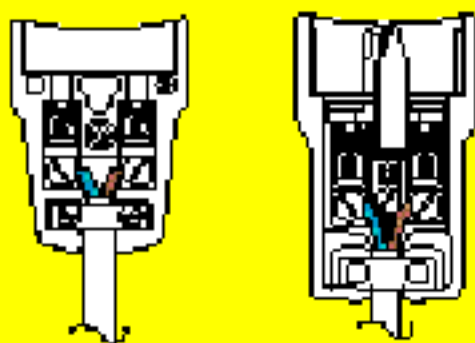

Slik tilkoples støpsler, skjøtekontakter, apparatkontakter, ledningsbrytere og lampeholdere

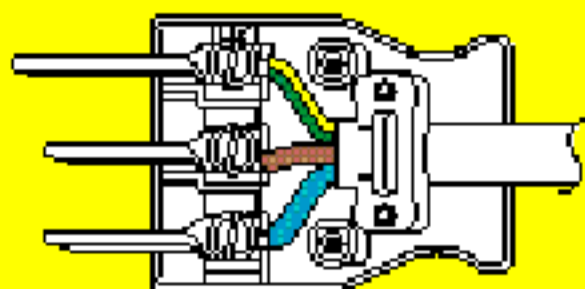
Skru de to delene fra hverandre. (Enkelte ledningsbrytere er ikke skrudd sammen, dekslet bendes da opp med skrutrekker e.l.) Skru av klammeret for strekkavlastningen. (Strekkavlastningen for lampeholdere er vanligvis en plasthylse med en setteskue av plast.) Stikk de avisolerte lederendene så langt inn i hver sin bassingklemme eller krageklemme at de er forbi skruen og skru godt til (se tegningen). Lederisolasjonen skal ikke nå inn til skruen. Den leder som er farget gul og grønn er jordlederen og skal tilkoples jordkontakten som er merket med \downarrow . Strekkavlastningen settes på over ytre kappe på ledningen og skrus godt til. Sett de to delene sammen og skru godt til.

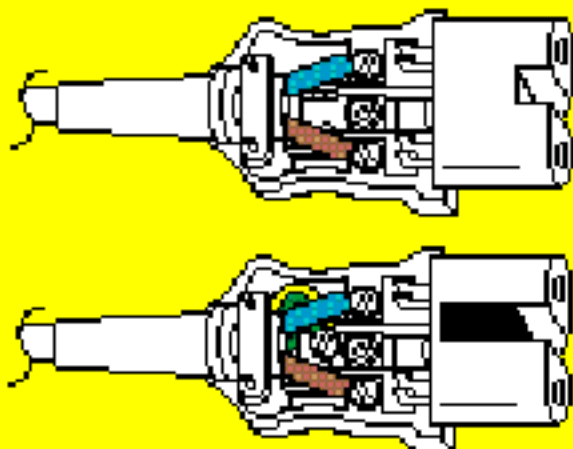
Tilkopling av 16 A skjøtekontakt med og uten jord

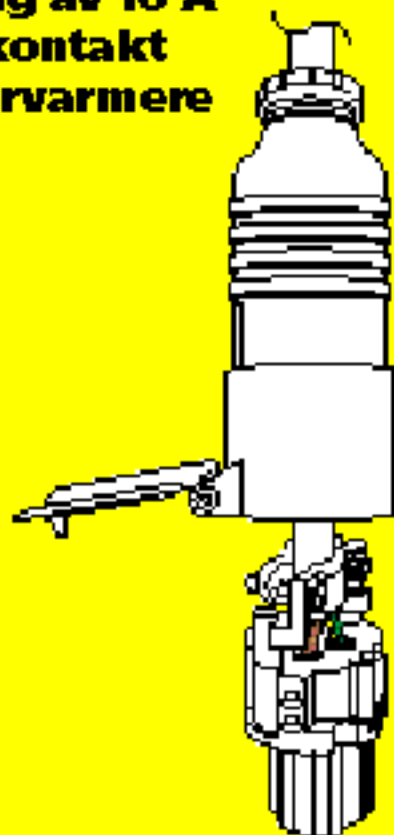
Tilkopling av 25 A støpsel for komfyrer o.l.

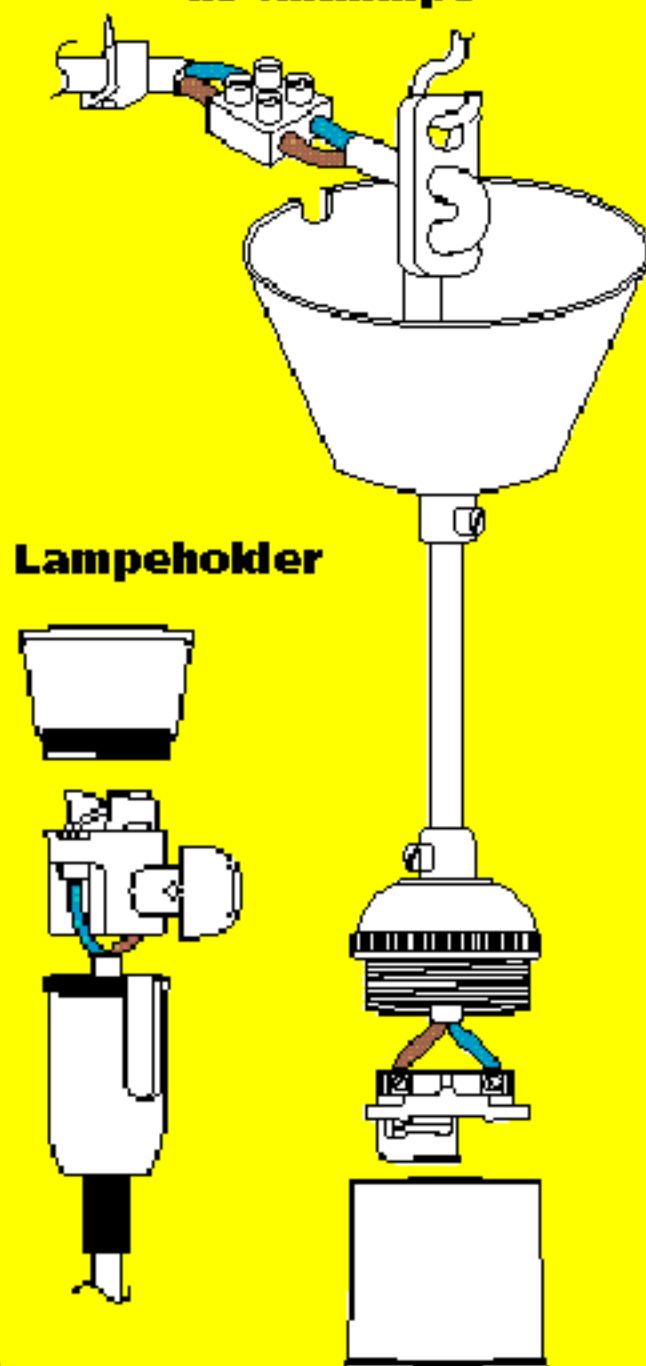
Tilkopling av apparatkontakt med og uten jord

Tilkopling av 16 A apparatkontakt for motorvarmere o.l.

Tilkopling og opphenging av taklampe

Tilkopling av ledningsbryter

